

Мүхтəлиф бəйрəмларда, ху-
суслə дə бəйнəлхəлг гəдынлəр
бəйрəмь кунундə сəһнəлєри-
мизин јарашыгы олан јуэлєр-
лə сənəткəр гызларымызы кє-
рəркən үрəкдən сєвинирəм вə
бу заман мənə чəх əзиз олан
опера театрымызын лəјлилє-
рилə бағлы əмүр кəзлєрим
гаршысында чəнлəнйр.

Вахт варды Азəрбајчан опера
сəһнəsi үчүн бир нəфєр
дə олсун гəдын Лəјли тапыл-
мырды. Одур ки, нəмин рəлдə
Əбүлфəз Фəрəчəв, Əһмəd Аф-
дəмиски вə Нүсєјнəгə нəчыба-
бəбєјəв кимнə сənəт фəдəилєрин
чыгыш єдєрдилєр. Гəдын пəл-
тəрларыны, бу киши артист-
лєринин əјиндən чыхаран о
заман Дəјли ролунун илк ифə-
чысы Сəнə ханым Нəчыјєвə
олду. О, н. Г. Сарəбски илə
биржə ојнајырды. Ондан сон-
ра Сүрəјјə Гəчəр, бəчысы Сəл-
тəкəт Гəчəр, нəгигєт Рəзəјєвə,
Јəвєр Кəлєнтєрли, Симə Нə-
шымылы, Үзєјир бəјин бəчысы
гызы Мəһбүбə Пəшəјєвə, Күл-
хəр Нəсəнəвə, Сəрə Гəдимəвə,
Рүбəбə Мурəдəвə, Зєјнəб Хан-
ларəвə, Рəсмийјə Сəдыгəвə,
Флорə Кəримəвə, Нəзəкəт
Мəммədəвə, Сəкинə Исмəјылə-
вə вə тəзə нəзырлadyымыз
əктјорлардан Гəндəб Гулјєвə
вə Јагүт Абдуллајєвə Лəјли су-
рəтиннə јəрəтмышлар.

Тəмəшəчилəр тєз-тєз мənə
опера театрымызла, о чүмлє-
дən лəјлилєримизлə бағлы су-
аллар вєрирлєр. Бу күн онлар-
дан бир нəчəсинə чəвəб вєр-
мєк истєрдим.

Əвəлчəк кəнч əктјорларын
Лəјли ролунə нəзырланмасы
бəрəдə.

Чəхларь єлə билир ки, мən
онларə охумəг əјрəдирəm. Ан-
чəг мəсələ бир гəдєр бəшгə-
дыр.

Бунлардан нєр бири мұғамат
тəһсилə кермүш ханєндєлєр-
дир. Онлар мұғам сənəтинə бє-
лєд олсалар дə, театрда нє
чүр охумəг лəзым олдуғуну
билмирлєр.

Консертдєн фєргли олараг
театрда мүєјјєн гəјдəлəр дə-
хилиндə охумəг лəзымдыр.

Консертдə мұғаматын гəнун-
ларыны позмəмəг шєртилə хə-
нєндə мүєјјєн сєрбəстлијə јол
вєрə билєр. Əз ифəчылыг им-
кəнлары, вə зəвгү дəхилиндə
нисбəтєн гыса вə јə чəх охујə
билєр. Аммə театрда бєлə дə-
јил.

Үзєјир бəј бəјүк Фүзулинин
сəзлєри əсəсында мұғамлары
єлə «чєрчивəјə» салыб ки, ар-
тыг охујəндə мизəн позулур.
Сəһнəдə ифə олунан мəтлəбə
хəлəл кəлир. Бу минвəллə Лəј-
ли лəјлиликдən чыхыр вə хə-
нєндəјə чєврилир.

Одур ки, нєр бир тəзə əк-
тјору нəзырламəгə бəшлəјар-
кən мən нəмин чəнəтлєрə дəлə
чəх диггєт вєрирəm. Дєрсн
операнын либреттосу вə рє-
жиссєр иши илə сых əлəгəли
шəкилдə апарырам ки, тəмə-
шəдə əктјор үчүн гəрəнлыг јєр
галмасын.

Бир сəзлə, мұғам аријəлə-
рындан нєр бири мүєллиф
фикринин ачылмасынə хидмєт
єтмєлидир вə бу иш чидди,
кєркин нəзырлыг тəлєб єдир.

Иш прəсєсиндə əктјорларын
мұғам охумəсында рəст кєл-

дијим гүсүрлары дєрпəл а-
рəдən гəлдирырам, нəчə охумəг
лəзым олдуғуну кєстєрирəm.

Актјорлəрлə дєрс кєчєндə
онлардан нєр биринин фєрди
јəрəдычылыг хүсүсийєтлєринин
нəзєрə алынмасы вəзипдир.
нєр бир əктјорда мұғам гəв-
рəјышы, мұғамə мүнəсибєт
мүхтəлиф шəкилдə тəзəлүр
єдир. Мəсəlєн, Ф. Кəримəвəны
Лəјли ролунə нəзырлəјаркən
онун мусигијə нəсəсəслыгы мən-
дə дєрин тəссурут ојəтмыш-
ды. Флорə ханым əвəл чəл-
мəгымы хəниш єдир, өзү исə
охумурду. Бə'зєн єјин мусиги-
ни икинчн дəфə дə чəлмəлы
олурдум. Сонра о, лəзым олан
сəһнəни єлə усталыгла, бүтєв
вə нəгəнсəнсыз охујурду ки, онə
анчəг «сəг ол» дəмəли олур-
дум.

Нəзəкəт ханым дə бу үсулла
нəзырлашырды. Елə əктјор дə
вар ки, онунла ниссə-ниссə иш-
лємəк лəзым кəлир.

Нəмишə тəмəшəдən гəбəг
мən бир гəјдə олараг чыхыб
əктјорларын грим отагларыны
кєзирəm. Онларлə сəһбəт єди-
рəm, сорушуб єјрəнирəm ки,
сəслəри нəчəдир вə єзлєрини
нəчə нисс єдирлєр.

Əкєр киминсə сєси «јєриндə
дєјилсə» мүєјјєн мəслəнəтлєр
вєрирəm вə тəмəшə замəны
əктјорлары мұшəјнєт єдəркən
нєр биринин јəрəдычылыг вə
психоложи имкəнларыны нəзє-
рə алырам.

Лəјлилєрин сəһнəјə кəлмєси
дə мүхтəлиф чүр олур. Бунла-
рын арасында театр əз арзү-
лары илə кəлєнлєри, тəрəддүд
кєчирəнлєри, бə'зєн дə бизим
тəкидимизлə кəлєнлєри олур.

Нəзəкəт Мəммədəвəны илк
дəфə «Гəтəр» охујаркən єшит-
дим, сєсиннə бəјєндим. Сорүш-
дум:

— Опера театрына кєдəрсєн-
ми?

Дєди, кєдəрəm, аймə билми-
рəm мəндən Лəјли олар, јə јəх.
Сонра исə Лəјли образыны
о нəгигєтєн кəзəл јəрəтды. Рү-
бəбə Мурəдəвəны мən илк дə-
фə филармонијадə мəһнə вə
рлгс ансамблынын хорунда
кєрдүм вə сєси чəх хошумə
кəлди.

Тəнəффүсдə јəнымə чəгыр-
дым. Дєдим ки, кəл оперəгə,
сєнин јєрин орадыр. Сəһбəт
замəны кəлєчєк иши нəггында
ондə мүєјјєн тəсəввур јəрəтмə-
гə чəлышдым. Сəз, вєрди ки,
кəлєрəm. Кєрүнүр мənə јəх
дəмəјə үзү кəлмємишди. Чүн-
ки арадən бир əјдən дə артыг
вəхт кєчмєсинə бəхмəјарəг кə-
либ чыхмады.

Дүрүб кєтдим євлєринə.
Аилєси илə сəһбəт єлəдим.
Евəдə онə дєдилєр:—Бир нəлдə
ки, Бəһрəм гəрдəш мəслəнəт
билир. Биз дə мəслəнəт били-
рик. Нə дєјир, ону дə єлə.

Нəтичəдə Рүбəбə ханым сəһ-
нəмизин єн кəзəл лəјлилєрин-

дən бириннə јəрəтмəгə мүвəф-
фəг олду ки, буну дə тəмəшə-
чылар јəхшы хəтырлəјырлар.

Мənə нəрдən суал вєрирлєр
ки, Лəјли ролунун ифəчысы єз
кəнчлијиндən үзəглəшəндə онун
агигбєти нəчə олур?

Истєр Лəјли, истєрсə дə Мəч-
нун ролунун, ифəчылары бу
замən дикєр мүнəсиб ролларə
кєчирилир. Дəјєк ки, əвəлки
Лəјли-сонрадан Лəјлинин а-
насына чєврилилєр.

Мəсəlєн, Јəвєр ханымь Үзєј
јир бəј театрə Лəјли ролунə
кєтирмишди. Сонралар о Лəј-
линин анасы ролуну ојнады.

Инди сəһбəтимин ахырыны
єн чəвəн лəјлилєримизə доғ-
ру јөнəлтмєк истєјирəm.

Сəкинə Исмəјылəвəны тəмə-
шəчылар артыг Лəјли ролунда
кєрүблєр вə рəғбəтлə гаршы-
лəјыблар. О, А. Зєјналлы əды-
на ортə ихтисəс мусиги мєк-
тəбиндə кəзəл мұғам устасы
Нəримəн Əлијєвин синфиндə
тəһсил алмышдыр.

Сəкинə ханым тəмəшəдən-
тəмəшəјə өз ролунун тəкмил-
лəшмєсинə диггєт јєтирир.
Онун чəлышгəнлыгы мənнə сə-
виндирир.

Гəндəб Гулјєвəнын сəрəгы-

РЕДАКСИЈАДАН:

Мəрһүм сənəткəрымызын бу јəзысыннə редаксийəмызə
мүсигишүнəс ФАИГ ЧƏЛƏБИ тəгдим єдиб. Нəчə ил єнчə гə-
дынлар бəјрəмь мүнəсибəтилə јəзылан бу мəтериал мəшһүр
тəрəкиннə гəлəминдən чыхан сən јəзыдыр.

Бəһрəм МАНСУРОВ,

хəлг артистн.

ЛƏЈЛИЛƏРИМИЗ

ны исə мənə бəстєкəр Вəсиф
Адыкєзєлєв вєрмишдир.

Јохладым, охумəгы чəх хо-
шумə кəлди. Бəјү-бичими дə
мүнəсиб иди. Онунла мəшһүл
олдум вə «Лəјли вə Мəчнун»
операсынын илк пəрдєсиндən
бир пəрчə нəзырлadyг. Бəдин
шүрə гулаг əсды вə бəјєнди.

Инди Гəндəб Лəјли ролунə
тəм нəзырдыр. Доғрудур, нəлə
тəмəшəдə ојнамəјыб. Анчəг тє-
лєвизијадə вə мүхтəлиф кон-
сертлєрдə «Лəјли вə Мəчнун»
операсындən кєстєрдийимиз
пəрчəлəр Гəндəбə гаршы мəрəг
доғуруб. Онун бəрəсиндə мən-
нə тєз-тєз рəзылыг єдирлєр.

Нəр нəлдə Гəндəб тəм сəзү-
нү тəмəшəдə дəјєчєк.

Јагүт Абдуллајєвə М. А.
Əлијєв əдына иччəсənəт инсти-
тутунда охујуб вə инди нəмин
институтдə ишлєјир.

Онун театрə кəлмєсинə Күл-
хəр ханым сəбəб олуб. Јагүт
дə нəлə тəмəшəдə ојнамəјыб.
Анчəг мүхтəлиф концертлєрдə
Лəјли илə Мəчнунун, Лəјли илə
Ибн-Сəлəмын сəһнəлєриндə
чыгыш єдиб вə тəмəшəчы ал-
гышлары илə гаршыланыб.

Бу чəвəн гызлар бəјүк үмид-
лєр вєрирлєр: Сəслєри дə,
хəричнə кєрүнүшлєри дə Лəјли
ролуна чəх јəрəшыр.

Онлары кəлєчєкдə Əсли,
Шəһсəнəм ролларына дə нə-
зырламəг олар.

Бєлə күмən єдирəm ки, пəр-
дə ачылыб онлар сəһнəјə гə-
дəm гəјдүтдən сонра тəмəшə-
чылар єзлєри бу чəвəн əктјор-
ларың єсл гикмєтиннə вєрəчєк-
лєр.